

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

UDVARHELYMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI, SZÉPIRODALMI, AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE, A MEGYEI GAZDASÁGI EGYLET, A SZÉKELYFÖLDI ELSŐ BAROMFITENYÉSZTŐ ÉS MÁE EGYLETEK KÖZLÖNYE

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 10 K, fél évre 5 K, negyed évre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FÜSZERKESZTŐK:

Dr Gyarmathy Dezső,
földbírtokos.

Dr Hinléder Fels Ernő,
orsz. képviselő.

Dr Kállay Tamás,
orsz. képviselő.

Dr Pál Ernő,
ügyvéd.

Dr Viola Sándor,
ügyvéd.

SZÉPIRODALMI FÜMUNKATÁRS: **Fülei Sz. Lajos.**

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 15. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért, más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. szám.

BARTHA MIKLÓS.

1848—1905.

(p. e.) A magyar nemzetnek gyásza van. Meghalt Bartha Miklós, a legnagyobb magyar ujságíró, a függetlenségi eszme egyik leglelkesebb zászlóvivője.

Végkép lehanyatlott az a kéz, mely tollával oly meggyőzően tudta nemzetét igazságát hirdetni, hogy aki írásait olvasta, annak bevülnie, lelkesednie kellett ha volt még szívében az érzésnek egy parányi szikrája.

Sulyos a veszteség, mely a magyar ujságírodalmat érte, mert ki tudja, mikor terem olyan tehetség, amely az ő kezéből kihullott tollat fölvegye és úgy forgassa, ahogy ő. Hiszen az ő kezében a toll nem közönséges íróeszköz volt, hanem élés fegyver, melynek minden csapása ölt és pusztított az ellenség soraiban.

Az az ellenség pedig, a mely ellen ő sok ezer bajtársa közül kiválva küzdött, a magyar nemzetnek négyszáz év óta álnok szövetségese s a szövetség árca alatt legádázabb gyűlölője, az osztrák hatalom. Ennek a reánk nehezedő, bennünket fojtotató, életerőnk elszívó, önző és haszonleső, lelkiismeretlen és kegyetlen osztrák zsarnokságnak ellenünk elkövetett összes bűneit senki sem tudta, a szókimondó bátorság oly meggyőző erejével szemünk elé tárni, mint Bartha Miklós. Ezért nagy veszteség az ő halála a magyar ujságírodalomra.

De nagy veszteség az egész magyar nemzetre, mert ő mindig elől járt azok között, akik a nemzet igazaiért, jogaiért, függetlenségeért folyó küzdelemnek szentelték életük munkásságát. Részt vett a függetlenségi párt első megalakításában és szervezésében s a párt megszületése óta tollával, szavával és egész tevékenységével csak egy célt szolgált, a magyar nemzet függetlenségét.

Mielőtt e nagy és szent cél megvalósulhatott volna, mielőtt egy emberöltőn át folytatott küzdelmes munkája gyümölcsét élvezhette volna, kidőlt a küzdők sorából. Kidőlt, mint a jó katona a csataterén — haláláig hűen harcolva hazájáért.

És a mai nehéz időkben, midőn minden munkás kézre, minden lelkesülni tudó szívre oly nagy szüksége van e nemzetnek, kétszeresen érezzük annak a veszteségnek súlyát, mely a Bartha Miklós halálában az egész magyar nemzetet s ezzel a függetlenség eszméjét érte.

A szívünket átjáró fájdalom könnyei közé azonban a hála és elismerés érzése vegyül, mert az elhunyt jó hazafi, igaz magyar volt.

Ez a hála, ez az elismerés legyen földöntúli utján kísérője.

* * *

Bartha Miklós ősrégi székely nemesi családból származott. Született Udvarhelymegyében, Rugonfalván, 1848. november 14-én. Első nevelését a szülői háznál kapta, később elvégezve a gimnázialis tanulmányokat Székelyudvarhelyen és Nagyszombatban, felment Budapestre, hol az egyetemen hallgatta a jogot s az ifjúsági életben is tevékeny részt vett. Jogi tanulmányainak befejezése után közigazgatási pályára lépett s 1872-ben szülőmegyéjének első aljegyzője lett. Nemsokára azonban, 1873-ban a homoródi kerület megüresedvén, a pótválasztáson Bartha Miklós került be a képviselőházba. Akkor a régi balközéphez állott, 1875-ben azonban már tevékeny részt vett a mostani függetlenségi pártnak megalakításában. Ugyanekkor a Tisza-féle fúzió alkalmával nem vállalt mandátumot s birtokára vonult gazdálkodni. A Tisza-féle politikai rendszer azonban újból a köztevékenység terére indította s mint ilyen, megindította Kolozsvárott a függetlenségi és 48-as párt napilapját, az „Ellenzék”-et. Nemsokára az egyik kemény cikke miatt 1880-ban két közös hadseregbeli hadnagy: Rustov és Dienstel magánlakásán megtámadta s kardjával összekaszabolta Bartha Miklós szívós természetét kiheverte a sulyos sebeket s az affér népszerűségét annyira emelte, hogy az 1881-iki általános képviselőválasztásokon Kolozsvár első kerülete Hegedüs Sándorral szemben képviselővé választotta függetlenségi programmal. Ugyanekkor a szilágyosmilyői kerületől is kapott mandátumot. 1884-ben a csikszeredai kerületnek lett képviselője, míg 1887-ben kisebbségben maradt. Később azonban régi kerülete, a homoródoklándi bizta meg mandátummal, 1892. Nagyaján választották meg, míg 1896. a Bánffy-féle választások idején kibukott. Nemsokára azonban a gyulai kerület Terényi Lajos halálával megüresedvén, a kerület őt bizta meg képviselővel. Az 1901-iki általános választásoknál Zentán választották meg nagy többséggel. Ő indította meg Kolozsvárott azt a nemzeti mozgalmat, melynek eredménye az Erdélyrészi Magyar Közművelődési Egyesület létesülése lett. Mint publicista az általa alapított „Ellenzék”-en kívül a Szápáry féle közigazgatási államosítás kérdésében folytatott lángható tevékenységet a „Magyar Hírlap” hasábjain. Egy ideig elnöke is volt a függetlenségi (Ugron) pártnak. 1901 október végén azonban lemondott állásáról és a pártból is kilépett. Rendkívül eles támadásait a 67-es alapon álló kormányok ellen azonban szakadatlanul folytatta a „Magyarország” hasábjain. Nagy érdeklődést keltett 1897-ben „Hangukatok” címmel megjelent szépirodalmi és 1901-ben „Kazárföldön” címmel írott szociálpolitikai műve. 1898-ban a Petőfi-társaság tagjául választotta s 1902-ben került színre a Vígsházban „A feleség” című vígjátéka. Az 1904 november 18-án történt képviselőházi csíny után a Szederkényi-párttal együtt belépett a függetlenségi és 48-as pártba s azóta úgy a parlamentben, mint a publicisztika terén a legengesztelhetetlenebb vezérő harcosa volt a szövetséget ellenzéknek. 1905-ben Zenta városa újból megválasztotta képviselőjének. Tagja volt a koalíció vezérő-bizottságának.

gedje szeretni a magyarnak saját hazáját.

Ami a madárnak a fészek, a hol párja költ; ami a pataknak a meder, melyben szaladhat; ami a tikkadt virágnak a hajnal harmata, mely élteti, a napsugár, mely színezi: az a magyarnak a haza.

És a magyarnak nem szabadott szeretni hazáját.

Idegen kormányok sujtó ostora vert sok hosszú századig. Oltalmat kértünk és arcuvertést kaptunk. Veszélytől nem védett, hanem azt tömegestül reánk zudította.

Erőnk forrásait kiitta előlünk s tikkadt ajkunknak nem volt enyhítő cseppje. Nehéz bánat terhe alatt hogyha roskadoztunk: pokoli örömet érezt. Börtönbe vitt. Kínpadra hurcolt. A honfiak erényét bűnnek kiáltotta és kezservesen lakoltatta

Ki ne emlékeznék Bécsujhelyre? Ott folyt ki 1671-ben Zrínyi, Frangepán és Nádasdy vére.

Miért? Mert szerették hazájukat. És azután nem látjátok-e, hogy Rákóczy bujdosik, hogy Martinovics a verpadon teszen tanubizonyságot arról, hogy csak a magyarnak nem szabad szeretni a hazáját! . . .

Szegény magyar! börtön, bitó a te hazafiságod jutalma. Kassa, Eperjes beszéljete! Mondjátok el a világnak, hogy a hazaárulást akkor jutalmazták a legyilkolt mártírok javaival, a mikor a köny még nem száradott volt fel az erőszakkal özvegyekké és árvákká tettek szeméből, mondjátok el a világnak, hogy a magyar mégis mindent elfeledt és boldog volt, hogy csókolhatta azt a lábat, mely őt földre taposta.

Mikor volt a magyar királyához hűtelen? Soha! Olyan volt, mint a bárány, mely az öt nyírók előtt teljesen megnémult.

És ez a királyi eskü?! . . . Sokaknál hűszegő káromlása volt az Ur Istennek.

És a magyar mégis leplet terített a fájó multra. Betakarta azt a 13-at, Batthyányi véres alakját, bezárta füleit a börtönben sinylődött százak jajsza elől s csak egyet kért, hogy boldog legyen, hogy a mult teljesen feledve legyen: *nyelve bevételét a hadsereg magyar ezredeibe.*

A hűség jutalma ez?

(—k—s.) Maholnap 400 esztendeje, hogy Szent István dicsőségtől ragyogó koronáját az első Habsburg fejére letette nemzetünk.

Megesküdött nekünk . . . és megesküdünk neki. Az élő Isten és a történelem tanunk, hogy hűségünket sokszor bebizonyítottuk. Szívünket, vérünket, életünket nemcsak ígértük, de oda is adtuk, ha veszedelem fenyegette Szent István koronájának viselőjét. Voltak idők, rettenetes napok, midőn patakonként folyt a vér — a magyar vére — a csatateréken uralkodójáért. És a magyar ezen hűségért, ezen önfeláldozásért nem kért mást királyától, csak azt, hogy országunkat saját törvényei szerint kormányoztassa, csak azt, hogy en-

Miért tette? Hogy édes nyelve zengzetes szava mellett mehesen királyáért és hazájáért meghalni — ha kell.

S mit nyert a hatalomtól? Arculverést, ökölcspást és azt a fenyegetést, hogy kimondhatatlan szenvedés vár a magyar népre, ha alábbvaló nem lesz a békánál, mely saját nyelvén brekeg, a varjunál, mely saját nyelvén károg.

Ime a hűség jutalma! És, ha ez arcülütésre ismét előnkbe tárul is a mult minden fájó keservével: a magyar mégse legyen más királyához, mint volt. Hordozza csak tovább a kötelesség vértanúságát, melyet elvállalt, azt a szilárd jellemet, mely a szenvedések tüztengerében edződött olyan keménnyé, hogy arról a királyhoz való hűséget semmi vihar le ne törölhesse.

Egyet azonban tegyen meg királya és hazája iránti hűségéből: tagadja meg a pénz- és véradó befizetését a várva-várt napok eljöveteleig. A magyaroknak ezt a mostani szent kötelességét nem lehet, eléggé és elégszer hangsúlyoznunk. *A ki megteszi: törvény ellenére teszi s ki törvény ellen cselekszik: akaratlanul is hazaáruló lesz, mert fegyvert ad a nemzet ellenségeinek kezébe.*

De hogy szegény népünk vállain ne legyen majd elviselhetetlen teher az adótartozás egyszerűre való befizetése: *a ki csak teheti, vigye adóját a községi pénztárhoz. Pénztárosaink pedig törvény ellenére ne az adóhivatalokhoz szállítsák, mert ezzel nyílt hazaárulást követnének el, hanem a befizetők nevén tegyék takarékpénztárba.* Ez eljárással nemcsak adója lesz befizetve népünknek, hanem arra még kamatot is kap.

Ez mindenkinek önmaga iránti kötelessége. Ezzel nemcsak a tehertől menekül, hanem együt-

tal fegyvert szegez ádáz ellenségeink mellének is. Ki ne akarna most hazafi lenni, midőn a mi régi ellenségünk támadt ellenünk? Midőn egy új Világoszhoz akarják vinni ezer éves nemzetünket, hogy eltöröljék a földnek színéről!

Ilyen irányu eljárásra fel van szólítva népünk, de kevés foganatja van.

Álljanak fel hát papjaink, tanítóink, községi elöljáróink. A nép és hazamentés nagymunkáját segítsék elé azzal, hogy népünket e szent kötelesség teljesítésére kioktassák.

Ha ezt megteesszük, mi lesz a mi hűségünk jutalma? Azon édes megnyugvás, melynél fogva elmondhatjuk:

Szent hazánk! Megfizetők a mivel most tartozánk!

A hét története.

Hát most mi lesz? kérdezik egymást az emberek. azok is, a kiknek a politika a „kenyerök”, meg azok is, kik böles és még bölesebb mondogáikat a vendéglők és kávéházak asztalai mellett szokták szólni eszteni. Biz ennek eltalálására nagyobb bölcseségre volna szükség, mint amennyi az emberi elmébe fér. Fejérváry ismét miniszterelnök, miniszter-társai is tényleg megvannak már, a kabinetválságnak vége. A király „kedves Fejérváry”-jához intézett kéziratában annak a reménynek ad kifejezést, hogy sikerülni fog „alkotmányos” uton rendet csinálni. Az érdeklődés immár csak a körül forog, miképen szándékozik Fejérváry az alkotmányosságot a hozzávaló nép közreműködése nélkül fabrikálni. A nemzet ugyanis erősen bizik abban, hogy a burkolt abszolutizmus számára nem lesz lehetséges alkotmányos formát találni.

Hazánkban egyik nagyját kísértük néhány nap előtt örök nyugalomra. Meghalt Szász Károly református püspök, a koszorus költő, aki a szabadságharcnak is vitéz katonája

volt. Egymásután sirba dőlnek ők, kik részesei valának a nagy, a dicső küzdelemnek. Bevonulnak a béke birodalmába és a harcot utódjaikra hagyják. Ám, a nagy elődök emléket kegyeletben tartjuk és felbuzdulva példáikon lankadatlanul tűzdünk mi is a haza javán.

Egy nagy feltűnést keltő válopör izgalmaival szabadultunk a héten. Koburg Fülöp herceg tudvalevőleg válopört indított neje, Lujza hercegnő ellen. Amikor azonban a gothai törvényszék elé került az ügy, az elnök felszólította a felek ügyvédjeit, hogy egyezkedjenek ki, intézzék el az anyagi kérdéseket s maradjanak békésen külön a házasságok, a nélkül, hogy törvényesen elváljanak, a mi ellen úgy is vallási és törvényes akadályok forognak fenn. Az ügyvédek hajlottak a szép szóra s mostanában javában folynak az egyezkedési tárgyalások.

Megvan! Megvan tehát végre, a kit oly soká hiába kerestek. Természetesen Baneth Sándorról és nem Kecskeméthy Győzőről van szó, aki elég szemérmetlen, hogy még bucsuzás nélküli távozása után is sok költséget okoz a hatóságoknak hiabavaló nyomozása címén. De megvan Baneth Sándor. „Zeysig” uram csatlósa. Azaz, hogy csak úgy van meg, mint az egyszeri török, kiról a magyar vitéz elmondta, hogy: „Fogtam törököt, de nem ereszt el.” Bérczi kapitány a zürichi pályaudvaron szerencsésen letartóztatta Banethot, de Baneth rövidesen — ismét szerencsésen — szabadlábra került, mert a svájci rendőrség külföldi politikai bűnösökkel szemben nem jár el. Bérczi kapitány most igen szépen kéri Banethet, hogy önkéntesen jöjjön haza és vegye tekintetbe, mily nagy sikert jelentene ez a rendőrkapitány részére. Már az bizonyos, hogy ezt a csekély sziveséget csak megtehetné neki Baneth tiszta udvariasságból is, mert hiszen idehaza oly meleg fogadtatásra talál, hogy egyhamar el nem eresztene.

A sárvári selyemgyárban nagy robbanás történt. A hatalmas gyártelep egy része romokban hever és a romok alól iszonyuan megcsontított holttesteket húztak ki. Eddig hat ember holttestére bukkantak, de az áldozatok száma valószínűleg nagyobb, mert a munkások közül még sokan hiányoznak.

Brémában összeült a leánykereskedés ellen harcoló német kongresszus, melyen nem épen a legdicséretreméltóbban emlékeznek meg hazánkról. Az egyik előadó ugyanis azt állította, hogy Budapest és Lemberg a világ legerkölcstelenebb városai. Nem-e volna tanácsos, ha a saját házuk portája előtt is kisse el-söpörnék a szeméket az erkölcsükkel fitymáló németek? Hiszen úgy tudjuk, hogy Hamburg is Németországban van és erkölcstelenség tekintetében még eddig a világ egyetlen városa se érte el azt a rekordot, melylyel a német Hamburg dicsekedhet.

A politikai helyzetről.

Kedves báró Fejérváry!

Tehát a remény elhalasztatik? Igen elhalasztatik, de nem semmisítették, nem kevesbítették meg. A nemzet valódi képviselője, a koalíció újból leszorított a térről és a vezérek mellőzésével Fejérváry újlag kinevezetett, de a nemzet halad a maga útján.

Megjelent a királyi leirat.

Kedves báró Fejérváry!

Minthogy a magyar képviselőház többségévé szövetkezett pártokból kormányt alakítani nem sikerült, az államügyeknek más olyan alkotmányos és felelős ellátásáról kell gondoskodnom, amely a törvényhozási tényezőknél alkotmányos együttműködését újra biztosítani alkalmas.

A szövetkezett pártok vezetői előtt legutóbb tett kijelentéseimnek valódi értelméből nyilvánvaló, hogy a Magyarországnak alkotmánya által biztosított önállósága tekintetében a szent korona vi-

A „SZÉKELY-UDVARHELY” TÁRCÁJA

Otthon.

Írta: Gagyhy Dénes.*

Különös és érdekes társaságot lehetett látni a táncteremben. Tarkaságra, egzotikus színre talán a párisi orfeumok sem mulják felül, csak hogy emitt a nagyvárosi erkölcstelenség dohos büze kábitja az embert, a kis faluban pedig az ártatlanság és romlatlanság üde levegője játszik az arcok körül. Foly a tánc, keringőt huz a cigány, a párok egymásután lebuknak tova a steárral sikosított padlón. Itt egy fiatal vezérkari őrnagy vezet egy szemérmes, piruló, falusi lánykát, aki olyan pompásan táncol, mint a bécsi kaszinóbálon a mágánkisasszonyok; távolabb egy huszáronkéntes karján lejt egy másik, nem kevésbé csinos parlagi rózsza; odább egy tűzérkáplár illegeti magát egy elegáns urihölgygyel, aki olyan kedvesen cseveg vele, mint ha az a katona is Zirzen iskoláját végezte

* Az „Egyetértés” okt. 14-iki számából vettük át, az illusztrációkat: „A vetélytársak” című regényéből. Szébb és találóbb jellemzést még nem olvastuk a székely társadalmi viszonyokról s olvasóink győzőkötetésére közöljük. Szerk.

volna, pedig az ő tudománya mindössze a falusi iskola szellemi tartalmát öleli fel; hátrább egy gazdalegény táncol szintén valami kisasszonnyal, aki csöppet sem bánja, hogy nem kifogástalan világi a gavallérja és nem laktkópánban, hanem csizmában forog mellette, azért úgy odasimul melléhez, hogy a kellemes parfüm-illat a legény ujján még két nap múlva is érzik s bájosan a szemébe mosolyog, mit az csak nehezen akar tűrni, mert nem illik, hogy az unokatestvérek kacérkodjanak egymással.

Erre is, arra is ilyen vegyes párok táncolnak. Városi urfi falusi leány, kisbirtokos gazdalegény uri kisasszonnyal. És ezen a furcsaságon senki meg nem ütközik, ezt egészen természetesnek találja, mert a nővér fitestvéreinek, sógornő a sógorának, a közeli leányrokon a fiurokonak csak nem adhat kosarat azért, mert az egyiknek divatosan szabott batizst, vagy selyemruhája Monasztélynál készült, a másikat pedig darócból varrta a sánta, paraszt szabó; vagy amiért egyik finom kamgarn császárkabátban van, a másik pedig házi szőttes fersingben. Ez az igazi demokrácia, melyben a

kényessé finomult izlés nem ajúdozik, ha egyszerű központi erkölcsökkel találkozunk, sőt összelelkezik vele, testvéri csókot is váltanak a vérségi kötelék és atyafiságos szeretet parancsából.

Sokan nem értik s talán még kevesebben ismerik a székelyföldi társadalom ezen sajátos állapotát és karakterét. Nem is közönséges az az etikai erő, melynek hatása alatt kialakult és régóta fennáll ez a nemes viszony az egyforma származású egyének között, ha közülünk magasra emelte is valamelyiket a jó szerencse szeszélye, a másikat meg letépette a balvégzet. Az őshagyomány, a szülőföldnek titkos, magához fűző hatalma odaláncolja a lelkét és szeretetét minden fiának ahoz a hegy-völgyes, szűk hazához, akármerre vezesse hivatása, vagy a megélhetés kényszerűsége. Ha örülni vágy, haza siet, mert itthon mindenki részt vesz a boldogságában és nem akad senki, aki irigységgel nézné sikereit; ha a sorssal való küzdelemben kimerül valamelyikük, oda húzódik és az apai ugaron megacélosodnak izmai, elhatározása szilárdságot nyer s nekivág újból a nagy harcnak, melynek első tusa-

ban vereséget szenvedett; ha még nincs már mit remélnie többé, számításában megsalódott, tervei nem váltak valóra, lelkében-testében összetörve, tehetetlenné gyengül: bizalommal tér meg az ősi hajlékba, kezébe veszi a kaszanyelet, megfogja az eke szarvát és az anyaföld nem tagadja meg tőle áldását, eltartja hol-tig, meg is vigasztalja, amennyiben megvigasztalhatja, feledtetni is a multat, mennyiben azt feledtetni lehet.

Az utolsó négy-öt évtized alatt a székely nemzet (így nevezi magát ma is) igen megszorodott. Szűk és szegényes birtokviszonyainál fogva, a több gyermekes családból annyian, amennyinek kedve van, kilépnek a régi foglalkozás köréből s eltávozva a szülői hajlékból, az ország minden részében elszélednek. Kinek a maga megyéje nem tud kenyeret adni, elmegy Turóc megyébe, vagy a Dunántulra, vagy oda, ahol éppen helyet talál. Némelyik kuriai bíró, a másik vasuti munkás; emez professzor, amaz pincér; egyik katonatiszt, a másik közrendőr; amelyik alispán, annak testvére talán községi bíró; amelyik országgyűlési képviselő, annak öcsese éppen a kupaktanácsban érvényesíti

selője és a nemzet közt teljes összhang (?) uralkodik és ezt az összhangot a két tényező egyike sem akarhatja megzavarni.

Ezekből kiindulva önt, vonatkozással folyó év szeptember hó 12-én kelt elhatározásomra, magyar miniszterelnökkömmé újból kinevezem, illetőleg ezen eddig is viselt állásában ismét megerősítem és a kormány alakítása iránti javaslatait elvárva, utasítom önt, hogy az ön által előterjesztett és az általam elfogadott program alapján a jelen válságos helyzetből a kibontakozást alkotmányos uton, mielőbb megvalósítani igyekezzék.

Kelt Bécsben, 1905. évi október hó 16-án.

Ferencz József s. k.

Báró Fejérváry Géza s. k.

Királyi leirat ellenjegyezve kormány feje által és minő képtelenségek felsorolva. „Nem sikerült — állítják — a szövetséget pártokból kormányt alakítani”. Mintha oly nagyon akarták volna. „Biztosítani akarja a törvényhozási tényezőknek alkotmányos működését”. És irányítani akarja a nemzet akarátát. Összhangot mond a nemzet és király között. És a nemzetet képviselő vezérférfiakat csufosan kitessekelik. Dölyfös hangon nyilvánítja ki, hogy a király által megállapított program alapján van csak kibontakozás.

Gyönyörű alkotmányos elvek, hol a törvényhozási tényezők közül csak egyiknek, a királynak van akarata és tudatlan vak kormányának, ezzei szemben a nemzet csak néma esz-köz. Trón támaszának mondja magát e kormány, holott nem egyéb, mint a trón zsámolyának aranyos, haszontalan cifrasága. A nép vezetőjének hirdeti magát, pedig nem egyéb, mint a kedélyek háborgó tengerébe dobott fatuskó, mert a mint nem képes uralkodni a hánykódó fatuskó a széltől korbácsolt Oceánon, ép oly tehetetlen hazánkban a Fejérváry-kormány, melynek tagjai a régiek; György Endrét kivéve, aki jobb gondolatának engedve, a bandát otthagytá s helyébe Daniel

szónoki képességét; és így tovább a legszeszélyesebb változatban. A honnmaradottak atyafiságos viszonyban élnek egymással, de csak korlátozott mértékben, mert nem ritka eset a pörlekedés is; de ha idegen bántja valamelyiket, összefut az egész rokonság s mint valami kínai fal, úgy körülveszik azt, amelyik bajba jutott; megmozgatnak minden követ érdekében, talpra állítanak minden befolyásos hivatalba jutott testvért vagy sógort s ritka az az eset, mikor kudarcot vallanak. Ha egymás közt marakodik kettő, még ha öltre mennek, azt sem bánják, — bele nem szól a hozzátartozók közül senki; azt tartják, hogy ez családi ügy, melyhez másnak köze nincsen. A véd- és dacsözötség csak idegen támadások ellen érvényes! Ha aztán a faluban valami rendkívüli esemény történik: új papot hoznak, orgonát, vagy templomot szentelnek — az elszakadtak, egytől egyig, asszonyostól, gyermekestől hazatérnek s otthon mulatnak a rokonság között néhány napig, még ha nem is tetszik egyik-másik finnyás dámának, hogy a sógoraszonyának keze fel van töredeve a kemény mezei munkában.

Gábor elnöktársát báró Fájlicsot fogták meg földmívelési miniszternek, a többiek pedig legujabb fájdalomdijul v. b. tanácsosságot kaptak, csak hogy elég sárga-feketék legyenek. Nem is lesz abban hiba.

Hazugságokra épített elmélet, melyet e kormány a nemzet által el akar fogadtatni. Barát és ellenség, a végzet és ön maga mind összemoskodik, hogy a dinasztia ártsanak. Nemzet, dinasztia egyaránt veszélyekkel vannak körülvéve. Bizunk jó sorsunkban, „mert minden evangéliumok között a legelső az, hogy a hazugság nem tarthat örökké” és fogadjuk el a francia forradalom előtt élt öreg Mirabeau jóslatát, hogy „egy ilyen szembekötődés kormány, egyszer nagyon előreboltnván, az általános felfordulásban fogja végét érni”, magunk még tegyük hozzá azon megjegyzést, hogy maga alá temetve egyéneket és rendszert, a nemzet egyenes talajon tud újat építeni.

A haladó-párt.

Alig alakul kormány, bárminő homályos elvekkel, avagy elv nélkül, szerencsétlen hazánkban azonnal akadnak öt támogató egyének. A szabadelvűek, a Tisza-labancok nem kellene sem égne, sem földne, hir szerint csatlakoznak Fejérváry mellé „haladó-párt” címen. Ugy mondják 30—40 tagja akad, én többre becsülöm, mert hazánk nyomorult lakói között több akad, kik ha nem dicsőséggel és hazafias buzgósággal, de legalább lakmározással és azutáni vágyakozással megvannak tömve.

A nemzet pedig némán szemléli az eseményeket és várja, hogy döntő szava elkövetkezzék. Elseprti ezeket a szinterről, mint elseperte 1867., mert szeretjük a szabadságot és a mi fő, rokonszenvezünk a szabad emberekkel.

Susztter maradjon a kaptánál.

A mende-mondák utnak eresztették, hogy mi nálunk is akadott egy politikus csizmadia, pardon ép ész, ki a segédei által jól vezetett és hírnévnek örvendő cipész-üzletet elhanyagolva, estéli politikai összejöveteleket rendez Székelyudvarhely városában és úgy magyarázza a mohón emésztő, üres lelkeknek, hogy „nincs haza”, „üres, téves fogalom ez és csak egy a mi számottevő, a kenyér.”

Ugyan édes jó uram, minek köszönheti jó létjét? Nem-e annak, hogy a magyar polgárok összeszedett adó filléreiből a magyar haza kormánya tulján támogatta és ha nagyobb haladást nem tett, saját alapos hibáin kívül nem-e az az oka, mert nem lévén elég hazafias gondolkozása, mindig a minket Bécsnek kiszolgáló kormányokat támogatta.

Ha továbbra is reméli a bárminő kormány támogatását, ám tegye, haladjon a maga útján, de értelmes polgártársainkat ne alacsonyítsa le az ökrök sorába, mert a lenyűgözött néma ökör az, mely az eleség után bög és boldog, ha azt megkapta. Polgártársainknak a kenyéren kívül kell lélekemelő hazaszeretet, jogok kiterjesztése és szabad, független Magyarország, hogy ezeket a megszerzett jogokat meg is tartsa.

JEGYZETEK.

Hitelesítés után... Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottságának szerdán tartott őrzi közgyűlésén a főispán ur ő méltósága által elolvasott bizonytalan időn kívül való búcsubeszédét, a közgyűlési jegyzőkönyvvel — teljesen bizalmas körben, de titoktartás fogadalma nélkül — egy pár szomorú részvevő kötelességszerű fájdalmas megjelenésével, ő méltósága hitelesítette... Ezen kiváloan sikerült aktusból kifolyólag — így tartja a fáma — legközelebről ismét egy még bizonytalanabb időről szóló búcsu-beszéddel örvendeztetni meg a lehető legszűkebb, sőt talán — mondhatnók — immár egészen bizalmas körét; tekintettel a Fejérváry- és Kristo-kormány újabb reaktiválására. Mi és a nagy közönség is természetesen sem a mostani, sem pedig a még elkövethető búcsu beszédeire nem vagyunk kíváncsiak. Azok nélkül mindnyájan meglehetünk és ő méltóságának ok nélkül való lenne drága tüdejét rontani — az elolvasással... Különben hitelesítés előtti forrásból értesülünk, hogy Hollaki főispán Budapestre utazik; beszámolandó Kristó-gazdájának a legutóbbi gyűlésen tett közvetlen szemléleteiről. Nincs kizárva tehát az sem, hogy a lesben álló Tisza által megjósolt „golyó és akasztófa” időszakára Hollaki uraságot még holmi császári biztossággal tiszteli meg Kristo — több, mint hat év óta teljesített hűséges császári szolgálatai jutalmául. Ezt bizonyítja a főispáni lakás provizorikus föntartása is. Szóval sok minden megtörténhetik a nap alatt...

Palinka-engedélyek. Közelebről kíváncsian kérdeztük meg, hogy vajon miért szedték össze vármegyénk területéről az italmérési engedélyeket. Kiszivárgott hírek szerint — ennek a műveletnek az az oka, hogy a pénzügyigazgatóságnál az engedélyeket elfeledték bekönyvelni. Erre most jött reá egy felsőbb finánc, aki a napokban meglepetésszerű látogatásban részesítette a hivatalt. Most aztán időtöltés kedvéért egy-két aktát hivatalos órán belül „el-látnak”, hogy az új igazgató oly égbekiáltó sok hátralékot ne találjon — az ex-lexben.

KÜLÖNFÉLÉK.

Cserélik a katonákat. A 82-ik ezred I. és II. zászló-alját Beszterczéről és a III. zászló-aljat Székelyudvarhelyről [Szancsagra, a banjalukai IV-dik zászló-aljat pedig Székelyudvarhelyre helyezték át. Talán csak nom ijedtek meg osztrák részről a székely fiuk hazafias gondolkozásától és nem akar büntetés lenni, hogy Kossuth Ferencet a beszterceiek üdöztölték volt?

Iskolalátogatás. Vig Albert országos iparoktatási főigazgató e hó 19-én és 20-án városunkban időzött s ez alatt a helybeli szakiskolát hivatalosan megvizsgálta. A főigazgató a látottak és hallottak felett a tantestületnek teljes elismerését nyilvánította. Ugyanakkor az ifjusági Önképző-kör egy sikerült műsoros estélyt rendezett.

A szülőföld koszoruja. Bartha Miklós halála városunk közönségének hazafias lelkében is mély nyomokat hagyott. Ennek kifejezője azon

tény is, hogy Pék Róza és Hodor Margit gyűjtést rögtönöztek s igen szép koszorút küldöttek a korán elhalt hazafi sirjára, melyet tegnap d. u. 3 órakor az ev. ref. egyház szertartása szerint történt temetése után Budapestben, a Kerepesi-ut mellett levő temetőben hantoltak fel. A gyűjtésből összesen 44 K 20 fillér folyt be s az adakozók névsorát jövő számunkban közöljük.

Jakab Lajos okleveles jegyzőt, városunk szülöttét, a homoródi járás főszolgabírója, a Benedek Kerestély nyugdíjba vonulásával megüresedett bardóci körben, körjegyzőnek helyettesítette.

Eljegyzés Wolf Károly a 82-ik ezred helyben állomásozó 3-ik zászló-aljának egyik századosa eljegyezte Haurik Irmát, Haurik Alfréd sörgyáros kedves leányát városunkban.

Bartha Miklós és Bethlen főispán. Az orosz-török háború idején Bartha is részese volt annak a tervnek, mely az orosz hadsereg élemezését Románia felől el akarta vágni. A terv nagy diplomáciai beavatkozást idézett elő, aminek az lett a vége, hogy Bartha Miklós ellen elfogatási parancsot adtak ki. Bartha rugonfalvi birtokán volt a 70-es években, amikor báró Orbán Ottó a nagysinki vásár után felkereste. Bartha azzal fogadta, hogy épen jókor jött a báró, mert egy nyulat lőtt és mindjárt azzal vendégeli meg. A báró immár értesült volt az elfogatási parancsról, melyről Bartha még nem tudott s kijelentette, hogy hagyják a nyulat és igyekezzenek menekülni, mert hanem letartóztatják mindnyájukat. Ekkor báró Orbán a havasra és onnan, mint egyik fő-intéző Szilágymegyébe menekült, míg Bartha Brassóba akart vonulni. Felült Héjasfalvánál a vonatra s épon abba a kocsiba nyitott be, amelyben Bethlen Gábor gróf főispán volt. Bethlen iszonyu dühvel támadt Barthára, hogy mit keres ott, menjen a csudába. Nem tudja, hogy elfogatási parancsa van s most le kellene tartóztatnia? A legközelebbi állomáson rögtön szálljon le! Bartha aztán le szállt és a Mezőségre menekült. Tisza Kálmán 24 óra alatt megtudta, hogy Bethlen főispán találkozott Barthával és nem fogta el. Meg is támadta a főispánt, hogy miért nem fogatta el! — Azért, — volt a felelet — mert ur vagyok és nem zsandár...

Kiállítás Bukarestben. A jövő évben nemzeti kiállítást rendeznek Bukarestben. A nemzetközi osztályban mezőgazdasági gépek és eszközök, háziipari és háztartási eszközök, főleg a konyha, a szövészet, a kötszővészet és a csipkeverés céljaira stb. Kiállíthatók továbbá kiváló fajú szarvasmarhák, lovak, sertések öregek és vadászkutyák s különösen baromfiak. A pavilonokat 1906. május 1-ig fel kell építeni és június 1—14-én, a kiállítás napján teljesen berendezve meg kell nyitni.

Murok, zeller, petrezselyem és káposzta. Mint illetékes helyről lapunkat értesítik, a székelyföldi miniszteri kirendeltség szovátai bolgár rendszerű zöldséges kertjéből az e hó 24-iki (keddi) hetivásárra Székelyudvarhelyre próbaképen néhány szekér zöldség (murok, zeller, petrezselyem és káposzta) fog érkezni a piacra. Közönségünk bizonyára megragadja ezt a kedvező alkalmat a bevásárlásra annál is inkább, mert ha az itteni piacon az értékesítés

sikeres lesz, akkor zöldséggel ezen kertészet fogja piacunkat jövőre el látni.

— **A legkiválóbb orvosok** egyhangú véleménye, hogy a gyermek a fejlődés szakában van legjobban arra utalva, hogy hatékony tápszerekkel erősítve, a legkülönbözőbb ragályos betegségek ellen ellentállóképessé tétessék, s ugyancsak egyhangú vélemény az, hogy e célra legalkalmasabb a csukamájolaj, mely könnyű emészthetősége által válik igen becsessé. E célra legjobban ajánlható a *Zoltán-féle* csukamájolaj, melynek tapereje igen nagy s mivel sem kellemetlen szaga, sem rossz íze nincs, a gyermekek szívesen veszik. Készítője Zoltán Béla gyógyszerész Bpsten s üvege 2 korona a gyógyszerárakban.

— **Bassóban** a széna, épületfa, tűzifa, valamint a gabonának szekeréről való árba bocsátására, az idegen fazekasok részére, a hagyma és káposzta elárúsítására vásártérül, ugyancsak a fogatok megálló helyéül az egykori Trausch-féle rét feltöltött részét jelölték ki.

— **A lépene** Ábránfalva és Szentlászló községek szarvasmarha állományában szörvályosan fellépett s az udvarzárlatot a hatóság elrendelte. Ez a veszedelmes heveny fertőző betegség az állatokról az emberre is átragadhat. Főleg a szarvasmarha és juhállományokban az óriási veszteséget egy pálcika-alaku hasadó-gomba okozza, a mely a betegek vérében felette nagy számban jelentkezik. A bacillusok már az egyszerű mikroszkópok segítségével jól megláthatók a vérben, melynek egy-egy cseppjében sok ezer számra vannak jelen a vérszerek között. Az emberen a betegség legtöbbször a bőr felületén sérüléseinek keresztül történt fertőzés következtében, az úgynevezett pokolvar (carbunculus) képében szokott fellépni. A betegség elleni védekezés abban áll, hogy lehetőleg kerüljük a lépénés állatokkal és az ilyenektől származó termékekkel való érintkezést. Olyan egyéneknek, kik foglalkozásuknál fogva ezt el nem kerülhetik, arra kell ügyelniük, hogy bőrük sehol sérülve ne legyen, mert a sértetlen bőrön keresztül a ragály nem képes áthatolni. A belső fertőzés ellenében a fogyasztásra kerülő állatok gondos szakértői megvizsgálásával, illetve a lépénés állatok megsemmisítésével védekezhetünk. Igen célszerű az állatok ellenálló képességének fokozását védőoltással eszközölni, amely teljesen megvédheti őket a fertőzéstől.

LEGUJABB.

Uj főispán.

Béldi Ákos grófnak sikerült ki sürgetnie lemondásának elfogadását s helyébe immár kinevezette a kormány az első ex-lexes főispánt Teleki László grófot, Teleki Sándor fiát.

A Zeysig-ügy.

Baneth mégis vissza került Budapestre s Berczy kapitány igen boldog, hogy helyes nyomon járt Baneth hazahozatalával elhozta bizonyos urak koporsója számára a szegf.

Hazug hírek.

Az Apponyi grófról elterjedt hamis híreket Bécs terjesztette. A nemzeti küzdelem illusztris vezérferfia természetesen jól érzi magát Eberhardon — hála Istennek.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Esküdszéki főtárgyalások.

A helybeli kir. törvényszék esküdt-bíróságának II-ik ülészakára esett bűnügyeket e héten tárgyalák le. A szolgáltatásra behívott esküdtek, akik közül napról-napra kisorsolták a tárgyaláson szereplőket, a következők: Demeter János kisbirtokos, Fejes Áron tanár, Marton Mózes kisbirtokos, Jakab Antal kisbirtokos, Ferencz József kisbirtokos, Dr Kovács Albert ügyvéd, Bálint János kisbirtokos, Ferenczy Gyula nyug. árvasz. elnök, Györke Albert kisbirtokos, ids. Gábor József kisbirtokos, Pap Lőrinc kisbirtokos, Márkos András kisbirtokos, Bartalis Ferenc ny. kántor, Kányádi Miklós kisbirtokos, Márton Ferenc kisbirtokos, Haab Márton kereskedő, Benedek András (nagy) kisbirtokos, Gagy Lajos kisbirtokos, Balázs Józsi István kisbirtokos, Kálnoki István kisbirtokos, Bencédi Ferenc kisbirtokos, Jeddi Tamás birtokos, Haurik Alfréd sör-gyáros, Kovács Dénes mészáros, Bereczky István kisbirtokos, Gyarmathy Lajos kisbirtokos, Nagy József kisbirtokos, Zakariás Antal kordoványos, Tamás Albert tanár.

Hétfőn Boga József főlelakos és társai bűnügyével kezdődött az ülészak, a kiket aztán bizonyítékok hiányában felmentett a bíróság.

Kedden pedig Bereczky Juliánna erdőszentgyörgyi születésű, 21 éves cseléd szándékos gyújtogatás bűntette miatt állott a bíróság előtt. Bözöd községben folyó évi május 2-án 3 óra tájban a község tulajdonát képező és Farkas Izidor nevű korcsmáros által bérbe birt házat és aztán az istállót gyújtotta fel boszúból, amiért gazdája ötlet a szolgáltatásból elbocsátotta. Miután a tüzet mindkét esetben a szomszédok korán észrevették és eloltották, gyújtogatás bűntettének kísérletében mondták bűnösnek az esküdtek s ezért a btk 422. és 65. §-a alapján másfél évi börtönrre ítélte a bíróság. 5 hónapot a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek számítottak.

Szerdán Vinczi András (Dániel) kisbaczoni születésű és lakos, 25 éves, vagyontalan napszámos gyilkosság bűntettének kísérletével és özv. Benedek Jakabné szül. Nagy Teréz ugyanodavaló, 44 éves, kevés vagyonnal bíró földmivesző az említett cselekményben bűnrészességgel vádoltak ügye került tárgyalásra. Vinczi András folyó évi április 30-án este fel 10 óra tájban a nagybaczoni határ Aprófüz-pataka nevű helyén, az éton Nagy Péter kisbaczoni lakost, aki abban az időben Szarazajtáról szekerével jött, előre megfontolt szándékkal, forgópisztolyal megöltte. Nagy Péter ennek következtében a nyakán 8 napig tartó sérülést szenvedett Vinczi András özv. Benedekné Nagy Terézszel ezelőtt mintegy két évvel közelebbi ismeretségbe került s azóta állandóan benső szerelmi viszonyt folytatott. Nagy Teréz öcsese Péter a csendőrségtől hazakerülve, ezt nem tűrte s Vinczit a háztól eltiltotta. Ebből támadt bosszujából akarta Nagy Pétert agyonlőni s erre annak nényétől is biztatást nyert. Az esküdtek verdiktje szerint Vinczi Andrást (Dániel) a kir. törvényszék gyilkosság bűntettének kísérleteért a

btk. 278. és 66. §-ai alapján 5 évi fegyházra, 5 évi hivatalvesztésre és politikai jogainak felfüggesztésére ítélte. 5 hónapot a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek számítottak. Özv. Benedekné Nagy Terézre nézve a tárgyalást a jövő ülészakára elnapolták.

Csütörtökön fejeződött be Perl Lajos székelykereszturi lakos, 19 éves, fa-szobrász bűnügye is, aki ifj. Szentgyörgyi Tamásra folyó évi július 6-án forgópisztolyal közvetlen közelségtől kétszer rálőtt s az ennek következtében meghalt. Az esküdszék Perl Lajost bűnösnek nyilvánította s ennek következtében 2 és fél évi börtönrre ítélte a törvényszék. Védő semmiségi panaszt jelentett.

Gyalázatos merénylet Szomoruan érdekes főtárgyalása lesz közelebbről a székelyudvarhelyi kir. törvényszéknek. Fenyő Sándor, az a híres, vármegyénkben is követőre talált, igaz, csak egy sokkal alantabb álló műveltséggel bíró szabólegény személyében. Arkaleán Miklós a neve annak az állatbőrbe bujt 17 éves suhancnak, aki Székelykeresztúron, volt munka-adója 4 éves leánykáján a megfertőzés bűntettének kísérletét elkövette. Ezért a gyalázatos merényletért van fogva most az illető és áll majd bírái elé, hogy súlyos büneért méltó büntetését megkapja.

BAROMFITENYÉSZTÉS.

Minta nemes-baromfitelep Székelykeresztúron. A miniszteri kirendeltség, hogy az itteni elmaradt baromfitenyésztést föllendíthesse, a székelykereszturi állami tanítóképző mellé nagyobb államsegéllyel egy *minta-baromfitelepet* létesített. Ezen telepen a tanítónövendékek a gazdaságon fonos és épen a legszegényebb falusi népre fölötte szükséges és jövedelmező ágával is megismerkednek, hogy azután falujukban a köznépet a modernebb tenyésztési módokkal megismertethessék. A baromfitelep izléses csinos pavillonban van elhelyezve, dróthálós kifutókkal, modern berendezési tárgyakkal van felszerelve és most már baromfi törzsekkel is be lett népesítve. A telepet a vármegyei gazdasági egyesület és a miniszteri kirendeltségi megbízott rendezték be és adták át továbbbi kezelés végett a tanítóképzőnek, *Ujvári Mihály* igazgatónak. A telep szakszerű vezetésével *Szentannay Sámuel* gazdasági szaktanár bízott meg. Csak magának a telepnek baromfi-törzsekkel való be-népesítése mintegy 650 koronába került. Költség nem lett kimélve, csak hogy a legkiválóbb anyag gyűljön össze. Így van ott egy fehér orpington kakas, mely 45 koronába került, a fehér orpington tyukok közül alig van 20 koronán alul. A sárga orpington kakasok egyike 38 koronás, másik 30 koronás, a tyukok 10—16 koronások. A nemes fajta közül az *orpingtonokra* lett a főszűk fektetve, mert ezek a legértékesebbek, legkönnyebben értékesíthetők és ma úgy tisztavérben, mint keresztkezésben urnál és kisgazdánál legjobban beváltak. Gyorsan fejlődnek, sokat tojnak, nem kényesek s az itteni viszonyok között az eddigi tapasztalatok szerint teljesen

jól beváltak. Remélhetőleg ezen telep teljesíteni fogja azon fontos missziót, mely eléje kitűzetett és éreztetni fogja áldásos hatását az itteni elmaradt gazdasági viszonyok között.

KÖZGAZDASÁG.

Csikólegelő vármegyénkben. A vármegyei lótenyésztés eddig főleg azért nem fejlődhetett, mivel a növendékllovak számára alkalmas legelő nem állott rendelkezésre. Most már a vármegyei lótenyésztő bizottság is elkövet mindent, így pl. jó apalovak megszerzése és kiválasztása, tenyészkancák és csikók díjazása által, hogy a kisgazdákat jobb lovak tenyésztésére reávegye. A miniszteri kirendeltség is hozzájárult a lótenyésztés emeléséhez azáltal, hogy olyan félreeső, eldugott helyekre, hol egy állami földöz állomás nem tarthatta volna föl magát, vagy a hol a nép a nagy távolságok miatt nem jutott ahhoz, hogy kancáit apalóhoz vihesse, *ingyen földöz-méneket* adott a gazdakörnek, azon jótéteménnyel azonban, hogy az istállózás beálltakor (ősszel), midőn a ménlő tartása a gazdáknak nehezülne, a ménlovat a kirendeltség hozza be központi telepekre téli tartásra. Ily ingyenes ménlovat kapott pl. Varságtelep, Derzs, Homoródalmás. Jövőre még tervbe van Bagy, Homoródabásfalva, Atyha, Felsősfalva községek ellátása arabs, lipicai, esetleg békási apalovakkal. Most már a lótenyésztés oly helyeken is kezd föllendülni, hol ezelőtt a *tenyésztési kedv* sem volt meg. Nagy lökést fog adni a lótenyésztésnek a *csikólegelő*, melyet 1906. tavaszán fog létesíteni a vármegyei lótenyésztő bizottság államsegély mellett Ábránfalván, Balássy Sándor birtokán. A legelőterületet a lótenyésztő bizottság részéről *Daniel Lajos, Orosz Lajos, Ilósvay Sándor* méneskari százados és *Dorner Béla* miniszteri kirendeltségi megbízott választották ki, mint a megsemmisített 5 terület közül legmegfelelőbbet. A legelőt államsegély mellett teljesen berendezik és mintegy 150—200 csikó befogadására készítik elő. A gazdakörök, községek, birtokosok most kapják kézhez a csikók bejelentéséhez a fölhívást és közelebbi utmutatást. A bejelentett csikók számától fog függni a berendezendő legelőterület kiterjedése és az államsegély nagysága. Hogy a szegényebb gazdak is részesülhessenek ezen csikólegelő előnyeiben, a legeltetési díj a lehető legalacsonyabbra lett szabva, azaz 4—4¹/₂ hónapra 1 csikó után 7—10 koronában.

Az udvarhelyvárm. gazdasági egyesülettől.
292—905. szám.

ÉRTESÍTÉS.

A marosvásárhelyi cukorgyár 300 waggon mésziszapot ingyen bocsát a gazdaközönség rendelkezésére, melynek még a bewaggonirozási költségeit is fedezi, ha az a gyártási időszak alatt vétetik igénybe, így a gazdát csak a szállítási költség terheli, mely Marosvásárhelytől Székelyudvarhelyig 35—38 koronát lehet. Amennyiben tagjaink a mésziszap-trágyával kísérleteket tenni ohajtának, szükségleteik bejelentésével forduljanak direkt a cukorgyár igazgatóságához, hivatkozva a székelyföldi miniszteri kirendeltség 4095—1905

számu körrendeletére. A bejelentés alkalmával a szállítási idő és a vas-
uti lerakodó állomás kitüntető.

Szekelyudvarhely, 1905. okt. 18

Az elnökség.

Politikai felelős szerkesztő:

Dr. Hinlédér Fels Ákos.

Társ-szerkesztő és laptulajdonos

Betegh Pál

Kiadja: Betegh Pál és Társa újság-
kiadó intézete.

ÚJ KIFŐZÉS

!! Székelyudvarhelyen !!

Tisztelettel értesitem a n. é. köz-
önséget, hogy a helybeli Gergely-
féle Sósüfűdől történt eltávozásom
után Székelyudvarhelyen a Vár-utca
13. számu saját házamban családom
fentartása céljából

kifőzést és kávémerést

nyitottam. Midőn ezt a n. é. köz-
önség szíves tudomására hozom, na-
gyon kérem, hogy azt a bizalmat és
szíves pártfogást, melyben engem
eddig részesíteni kegyeskedett, új
üzletem részére is fentartani szíves-
kedjék. Legfőbb igyekezetem leendő
jó és ízletes ételekkel vendégeim leg-
nagyobb meglepődését mindenkor
kiérdemelni. Naponta minden időben
finom fatányéros, friss virstli stb. kap-
ható. Olcsó árak, pontos kiszolgálás,
tisztá konyha. Tisztelettel

ifj. Bodrogi György.

483—1905. végrh. szám.

ÁRVERÉSI HIRDETmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az
1881. évi LX. t.-c. 102 §-a értel-
mében ezennel közölni teszi, hogy
a budapesti kereskedelmi kir. tör-

vényszéknek 1901 évi 119676 számu
végzése következtében Dr. Papp Fe-
renc ügyvéd által képviselt Gazdák
Biztosító Szövetkezete javára, Bartha
Andor bardoczi lakos ellen 131 K
hátralék s jár erejéig 1902 évi febr-
ruár hó 22-én fogatosított kielé-
gítési végrehajtás útján le- és felül-
fogalt és 640 K-ra becsült követ-
kező ingóságok, u. m.: 4 tehén nyil-
vános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek az oklándi kir.
járásbíróság 1904. évi V. 68/6. számu
végzése folytán 131 K tőkekövete-
lés és eddig összesen 48 K 12 fill-
erben bíróilag már megállapított
költségek erejéig Bardóczon alper-
esnél leendő eszközésére 1905. évi
október hó 24-ik napjának dél-
előtti 9 órája határidőül kitűztetik és
ahhoz a venni szándékozók ezen-
nel oly megjegyzéssel hivatnak meg,
hogy az érintett ingóságok az 1881.
évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értel-
mében készpénzfizetés mellett a leg-
többet ígérőnek, szükség esetén becs-
árón alul is, el fognak adni.

Amennyiben az elárverezendő in-
góságokat mások is le- és felülfog-
laltatták és azokra kielégítési jogot
nyertek volna, ezen árverés az 1881.
évi LX. t.-c. 120. §-értelmében ezek
javára is elrendeltetik.

Kelt Oklándon, 1905. szept. 27.

POLLÁK IGNÁC,
kir. bir. végrehajtó.

258.

484—1905. végrh. szám.

ÁRVERÉSI HIRDETmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az
1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értel-
mében ezennel közölni teszi, hogy
a budapesti kereskedelmi és váltó-
törvényszéknek 1904. évi 78112 sz.
végzése következtében Dr. Papp Fe-
renc ügyvéd által képviselt Fairbanks
Mérleg és Gépgyár budapesti lakos

javára, Bartha Andor bardoczi lakos
ellen 220 K s jár. erejéig 1905. évi
február hó 14-én fogatosított ki-
elégítési végrehajtás útján le- és
felülfogalt és 660 K-ra becsült kö-
vetkező ingóságok, u. m.: 2 ökör és
2 tehén nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek az oklándi kir.
járásbíróság 1905. évi V. 153. sz.
végzése folytán 220 K tőkekövetelés,
ennek 1904. évi július hó 5 napjá-
tól járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj
és eddig összesen 88 koronában bi-
róilag már megállapított költségek
erejéig Bardóczon alperes lakásán
leendő megtartására 1905. évi októ-
ber hó 24-ik napjának dél előtti 10
órája határidőül kitűztetik és ahhoz
a venni szándékozók oly megjegy-
zéssel hivatnak meg, hogy az érint-
ett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c.
107 és 108. §-ai értelmében kész-
pénzfizetés mellett, a legtöbbet ígé-
rőnek, szükség esetén becsárón alul
is el fognak adni.

Amennyiben az elárverezendő in-
góságokat mások is le- és felülfog-
laltatták és azokra kielégítési jogot
nyertek volna, ezen árverés az 1881.
évi LX. t.-c. 120 §-értelmében ezek
javára is elrendeltetik.

Kelt Oklándon, 1905. szept. 27-én.

POLLÁK IGNÁC,
kir. bir. végrehajtó.

257

Tölgyfaeladási hirdetés.

A bibarcfalvi közbirtokosság a II.
félfordaszi terület „Csikányos”
erdeje 3741 kat. holdján lévő
tölgyfát (a kijelölt 200 drb. magfa
kivételével), a mely előzetes becs-
lés szerint mintegy 1186 köbm. első-
rendű, 4361 köbm. másodrendű mű-
fát és 2211 köbm. tűzifát tesz ki,
tövére az erdőben Bibarcfalva köz-
séghezánál 1905. évi november hó
7-én d. e. 10 órakor tartandó zárt

ajánlatokkal egybekötött nyilvános
szóbeli árverésen a legtöbbet ígé-
rőnek becsárón felül eladja.

Kiküldési ár 41,503 K 50 f.
Utóajánlatok nem fogadtnak el.
Bánatpénz a kiküldési ár 10 %-ka.
Részletes becslés, árverési és
szerződési feltételek a Vargyasi m.
kir. járási erdőgondnokságnál és
alulírott nál megtekinthető.

Bibarcfalva (Udvarhelym.), 1905.
október 14.

2—2

BÁNDI, b. elnök.

KOCSISOK

FÖLVÉTELEK

Évre, havi 36 korona
fizetéssel nyári, 4 hónapra
havi 45 koronát kapnak,
ugyszintén kapnak lakást
és tűzifát. Ugyanott fő-
vétetnek 15 éves fiuk ko-
csisnak 30 K havi fizetéssel.

JÓ GAZDATISZT

sintén kerestetik 60—80
korona havi fizetés, la-
kás és tűzifa.

FÁBIÁN JÓZSEF

Szekelyudvarhelyt.

A vegyileg megvizsgált, amellyel
hatóságilag az archörre ártal-
matlannak talált

SZÖRVESTŐ

eltávolítja hölgyeknél az oly esu-
nya, kellemetlen arczszírt gyöke-
restől, anélkül, hogy az archör-
nek legkevésbé is ártana és az
arcnak megadja az üdülést, finomságot
és simaságot.

Videki megrendeléseket diszkrétan utánvét
mellett eszközöl

Schmidek I. Budapest, VII. Nyári-u. 18.
208. 1—12.

KÉPES LEVELEZŐLAPOK

nagy választékban és feltűnő ju-
tányos áron állanak a nagyér-
demű közönség rendelkezésére.

BETEGH PÁL ÉS TÁRSA

könyv-, zenemű- és papirkereskedése Székelyudvarhelyt

HERMANN GYÖRGY

FESTŐ ÉS ARANYOZÓ SZEKELYUDVARHELYEN
KOSSUTH-UTCA 16. SZÁM ALATT

Ajánlom magamat a műfestészet többféle ágában u.
m. templom, arckép és díszleklapok, valamint
címablak festésére. Fővállalok új templomi beren-
dezéseket régi oltárokat, szószékeket stb. kiújítok, fes-
tek és aranyozok, legszebb kivitelben és jutányos ár-
ban. Továbbá működve ifjaknak, kik a festészet-
ben bevezető utmutatást óhajtanak nyerni, oktatást
adok óránként egy korona díjért.

Iszákosság nincs többé!

Kivánatra bárkinek bérmentesen kül-
dünk egy próbát a Cozaporból. Kávé
tea, étel vagy szeszes italban egyfor-
mán adható az ivó tudta nélkül.

A COZAPOR többet ér, mint a világ mindegy
szóbeszéde a tartózkodásról, mert csodálatos
ellenszenvenst tesz az iszákosságnak a szeszes italt.
A COZA oly csendesen és biztosan hat, hogy
azt feleség, testvér avagy gyermek egyaránt, az
ivónak tudta nélkül adhatja és az illető má-
csak nem is sejt, mi okozta javulását.
COZA a családok ezreit békítette ki ismét
sok ezer férfit a szegény és becselenségtől,
megmentett, kik később józan polgárok és ügyes
üzletemberek lettek. Temérdek fiatal embert a
jó utra és szerencséjéhez segített és nagyon sok
embernek életét számos évvel meghosszabbította.
Az intézet, mely a COZAPOR tulajdonosa,
mindazoknak, kik kívánnák, egy próba-adagot és
egy köszönő irással telt könyvet díj- és költ-
ségmentesen küld, hogy így bárki is meggyőződ-
hessen biztos hatásáról. Kezességünk, hogy az
egészszegre teljesen ártalmatlan.

INGYEN PRÓBA 186. SZ.
Vágja ki ezen szelvényt és küldje még
ma az intézetnek. (Levelek 25 fill., lev.
lapok 10 fillérrel bérmentesítendő.)

COZA INSTITUTE

(Dept. 186.)

62, Chancery Lane,
London, Anglia.

Fűszer-, porcellán- és üveggereskedés!

Csodálatos olcsó a Borhagyai borvíz!

— Üvegenként csak 8 fillér. —

Ezen természetes ásványvizet kitűnő
eredményre használgatják: hurutos bán-
talmakban, idült hörghurutban, a gümö-
kór lerakódásának első stádiumában, a
gyomor rendellenes működésében, a máj-
működés és epekészítés rendelleneségei-
ben, az epekövek eltakarítását szembe-
tűnően könnyíti, a bélhurut minden ne-
meiben, a nyálkás aranyrban, hasszervi
dugulásokban, húgykő képződésében,
mézes húgyárban, görvél- és mirigyda-
gokban, angolkóros csontlágylás- és
sorvadásokban. — A legkitűnőbb üdítő
ital, borral vegyítve páratlan! — Heten-
ként háromszor friss töltés! — Raktári
SZENTPÉTERY GERGELYNÉL,
Szekelyudvarhelyt

Kérem a cégre ügyelni!

Baross János borvíze 8 fillér

KÖNYVNYOMTATÓ- ÉS KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET

Versenyt kizáró olcsó árban el-
fogad és szakzerű, izléses ki-
vitelben készít el mindennemű

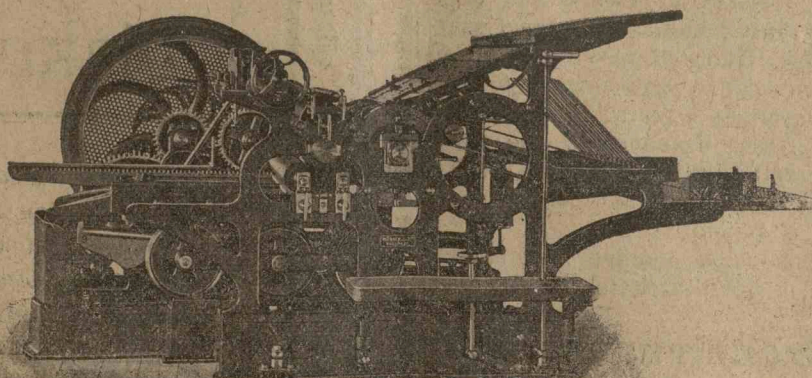
nyomtatványt
és könyvkötői munkát

Költségvetés ingyen és bérmentve!

Egyleteknek és könyvtáraknak
különösen mérsékelt árszabás!
Egyházi, iskolai, szolgabírói, köz-
ségi, körjegyzői, ügyvédi, végre-
hajtói nyomtatványok áruháza

A Székelyföld legnagyobb
és legolcsóbb nyomtatványraktára.

BETEGH PÁL ÉS TÁRSA

KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS PAPIRKERESKEDÉS

Folyóiratok, hírlapok, irodalmi
művek eredeti áron, költségfel-
számítás nélkül megrendelhetők.

Zeneművek
papir-, író- és rajzszerkek

nagy választékban és olcsó árban!

Teljes könyvtár- és irodaberen-
dezések mérsékelt árk mellett.
Szakzerű, kifogástalan kivitel!

SZEKELY-UDVARHELY

legelterjedtebb függetlenségi lap
szerkesztősége és kiadóhivatala

Betegh Pál
Szekelyudvarhely

